

Notat til statsrevisorerne i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4

Vedrører:

Statsrevisorernes beretning nr. 7/03 om hjemmeværnet

Forsvarsministerens redegørelse af 25. juni 2004

1. Forsvarsministeren anfører, at han har taget beretningens kritikpunkter til efterretning, og at beretningen har dannet grundlag for en væsentlig del af de tiltag, som Forsvarsministeriet har iværksat for at rette op på de påpegede forhold. Herudover vil Rigsrevisionens kritikpunkter indgå som baggrundsmateriale i det kommende arbejde som følge af den nye forsvarsaftale.

Vedrørende Rigsrevisionens og statsrevisorernes bemærkninger om, at Forsvarsministeriet ikke har ført fornødent tilsyn med, om hjemmeværnet overholder hjemmeværnslovens krav til medlemmernes uddannelse og tjenestetid, oplyser ministeren, at han har pålagt departementet at følge de frivilliges uddannelse og tjeneste mere tæt med henblik på i fremtiden at kunne føre en mere omfattende kontrol med hjemmeværnslovens overholdelse.

Jeg finder ministerens initiativ tilfredsstillende og vil følge op på, om ministeriets tilsyn styrkes.

2. Det fremgår af beretningen, at Rigsrevisionens beregning af hjemmeværnets produktivitet indikerer et fald på 7 % i perioden 1994-2003. Dette skyldes færre nye medlemmer. Hjemmeværnets driftsudgifter har således ikke fulgt udviklingen i antallet af nye medlemmer og det derved reducerede behov for lovpligtig uddannelse.

Forsvarsministeren anfører i sin redegørelse, at årsagen til faldet i hjemmeværnets produktivitet i perioden 1994-1999 bl.a. skal findes i manglende styringssystemer til en målrettet opfølgning af sammenhængen mellem omkostninger, antallet af medlemmer og medlemsrettede aktiviteter. Det anføres videre, at det er ministeriets vurdering, at de forbedrede styrings- og registreringsmuligheder, der løbende er taget i brug i forbindelse med indførelse af DeMars, samt de struktur- og uddannelsesmæssige ændringer, der blev fastlagt ved indeværende forsvarsforlig og indledt i 2000, har haft afgørende indflydelse på, at der har været en produktivitetsstigning i perioden 2000-2004.

Jeg bemærker hertil, at hjemmeværnets produktivitet i 2000-2003, trods en svag stigning i denne periode, var lavere end i 1994-1998.

3. Ifølge beretningen har hjemmeværnet oplyst, at al lovpligtig uddannelse skal registreres i DeMars fra august 2003, mens kvaliteten af registreringer før 2003 ikke er tilfredsstillende. Registreringerne har således ikke tidligere kunnet dokumentere, at medlemmerne gennemfører den lovpligtige uddannelse. Endvidere fremgår det af beretningen, at hjemmeværnets opfølgning på, om lovkravene til uddannelse overholdes, ikke hidtil har været systematisk tilrettelagt og gennemført.

Forsvarsministeren anfører, at Hjemmeværnskommandoen i august 2003 har initieret, at al lovpligtig uddannelse skal direktivbeskrives og registreres i DeMars. Opfølgning og dokumentation for den lovpligtige uddannelse foretages fremadrettet af hjemmeværnets distrikter. Med henblik på at sikre at den enkelte frivillige gennemfører den lovpligtige uddannelse inden for den givne tid, planlægges indført udviklingssamtaler efter gennemført grunduddannelse og ved begyndelsen af det 3. medlemsår.

Jeg finder det tilfredsstillende, at den lovpligtige uddannelse direktivbeskrives og registreres i DeMars, samt at hjemmeværnet vil styrke opfølgningen på gennemførelsen af uddannelserne. Jeg vil følge gennemførelsen af initiativerne.

4. Det fremgår af beretningen, at hjemmeværnets praksis, hvor medlemmerne kan gennemføre den lovpligtige uddannelse hurtigere end 50 timer om året det 2. og 3. medlemsår, ikke er i overensstemmelse med hjemmeværnsloven.

Ministeren oplyser, at der i forbindelse med en kommende revision af hjemmeværnsloven vil blive lagt op til at gøre uddannelsestilrettelæggelsen mere fleksibel. Der vil således i det kommende lovforslag blive foreslået indført et lovmæssigt minimumskrav inden for en 3-årig periode og ikke et specifikt årligt timekrav som i den nuværende hjemmeværnslov.

Jeg har noteret mig, at ministeren lægger op til en justering af hjemmeværnsloven vedrørende uddannelse af frivillige. Jeg vil følge op på, om den praktiske gennemførelse af uddannelsen herefter er i overensstemmelse med loven.

5. Ifølge beretningen kan hjemmeværnet ikke i alle tilfælde dokumentere overholdelse af lovkravet om mindst 24 timers tjeneste om året for fortsat at kunne have våben udleveret. Det oplyses desuden i beretningen, at hjemmeværnet fra januar 2004 i en bestemmelse har fastsat, at medlemmer kun fortsat kan have våben udleveret, hvis de reelt er aktive 24 timer om året. Endvidere har hjemmeværnet fra januar 2004 stillet krav om, at tjenestetiden vedrørende overholdelse af 24-timers-reglen skal indeholde fysisk deltagelse i uddannelses-, øvelses- og/eller mødeaktiviteter.

Ministeren oplyser, at der foruden ovennævnte skærpelse af bestemmelserne i januar 2004 med det nye forsvarsforlig indføres et krav om, at medlemmer af det aktive hjemmeværn skal gennemføre 24 timers funktionsrelateret uddannelse årligt, hvortil kommer årlig skydeuddannelse for de medlemmer, der har våben udleveret. Uddannelsesniveaue for de aktive medlemmer skal kontrolleres årligt.

Jeg finder ministerens initiativer til sikring af overholdelse af lovkravet om 24 timers tjeneste om året for fortsat at have våben udleveret for tilfredsstillende. Jeg vil følge resultatet af de nye krav, herunder om kontrollen skærpes.

6. Det fremgår af beretningen, at medlemmerne løbende skifter og uddannes til funktioner, som de ikke varetager på længere sigt. Der er desuden et betydeligt uddannelsesbehov. Endelig opgør hjemmeværnet ikke, hvor mange der melder sig ud under eller umiddelbart efter endt uddannelse. Hjemmeværnet har derfor ikke særlig fokus på udgifterne forbundet hermed.

Forsvarsministeren anfører, at det forhold, at hjemmeværnets medlemmer jævnligt skifter funktion, og at nogle medlemmer enten er mangelfuldt uddannet til funktionen, der bestrides, eller uddannes til funktioner, som de ikke forventes at varetage på længere sigt, bl.a. kan tilskrives, at hjemmeværnet som en frivillig organisation nødvendigvis må tage hensyn til medlemmernes ønsker ved besættelse af funktioner. Ministeren oplyser desuden, at Hjemmeværnskommandoen er anmodet om at undersøge problemets omfang og fremkomme med forslag til, hvordan en mere effektiv styring af uddannelsesområdet kan sikres.

Jeg anser det for positivt, at Hjemmeværnskommandoen vil undersøge problemets omfang og fremkomme med forslag til en mere effektiv styring af uddannelsesområdet. Jeg vil følge op på resultaterne af undersøgelsen.

7. Samlet set finder jeg det tilfredsstillende, at forsvarsministeren har iværksat eller planlægger at iværksætte en række tiltag for at rette op på de påpegede forhold. Jeg vil fortsat følge udviklingen i hjemmeværnets styring af uddannelsesområdet, herunder ministeriets styrkede tilsyn.

Henrik Otbo